

21.9.2018

Helsingin kaupunki
Kaupunkiympäristö | Maankäyttö ja kaupunkirakenne
Liikenne- ja katusuunnittelu | Suunnitteluyksikkö

Lausuntopyyntö 17.8.2018

Lausunto vesiluvan tarpeesta, Longinojanpuiston sillat ja Ala-Malminojan muokkaus, Helsinki

Lausuntopyyntö

Helsingin kaupunki pyytää Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta (ELY-keskus) lausuntoa Longinojanpuistoon suunniteltujen siltojen vesilain mukaisen luvan tarpeesta. Lisäksi pyydetään lausuntoa Ala-Malminojan muokkauksesta. Helsingin kaupunki on teettämässä alueelle puistosuunnitelmaa, joka on voimassa olevan asemakaavan 10850 mukainen.

Säilyvien ja uusien puistokäytävien varrelle sijoittuu yhteensä neljä uutta puurakenteista kevyen liikenteen siltaa (sillat S1-S4). Silta S4 korvaa nykyisen huonokuntoisen rumpusillan ja silta S1 kapean betoni-/teräsrakenteisen kävelysillan. Sillat S2 ja S3 ovat kokonaan uusia. Longinojan uoma, ojan penkereet ja pohjakasvillisuus säilyvät nykyisellään lukuun ottamatta purettavien sekä uusien siltojen paikkoja. Uusien siltojen kohdalla uoma verhoillaan seulanpääkivillä ja siltojen alitse kulkee kapeat pieneläinpolut.

Sitowise on huomionnut uudet sillat virtaamamallinnuksessa. Sen perusteella voidaan arvioida, että tulevaisuuden maksimivesipinnat pysyvät siltasuunnitelmissa esitetyllä tasolla (noin +13.30 sillan S4 kohdalla ja +12.90 sillan S1 kohdalla 1/100a tilanteessa). Sitowise Oy:n tekemän virtaamamallinnuksen mukaan Longinojan vesipinta alueella on 1/100a toistuvuudella nykyisin max. +13.4. Vesipintaan vaikuttavat nykyiset Tullivuorentien alittavat rummut sekä Vanhanradanraitin rumpu. Virtaamamallinnus on tehty osana tämän työn kanssa samanaikaisesti käynnissä olevaa Longinojan valuma-alue selvitystä ja vesienhallinnan suunnitelmaa (tilaajana Helsingin kaupungin Kaupunkiympäristön toimiala, suunnittelukonsulttina Sitowise Oy).

Puiston hulevedet johdetaan nurmipainanteita sekä avo-ojia pitkin Longinojaan. Longinojaan laskevaa suoraviivaista ja jyrkkäluisista Ala-

Malminojaa kehitetään luonnollisemmaksi kosteikkoaiheeksi uoman linjasta ja poikkileikkausta muotoilemalla. Ojan keskivaiheille sijoitetaan matala, noin 0,5 metrin korkuinen pohjapato ja kosteikkomainen viivytysallas. Ala-Malminojan sekä Longinojan yhtymäkohtaan kaivetaan taimenten talvehtimista varten noin 2,0 metriä syvä painanne uoman pohjaan.

Longinoja on kalastollisesti arvokas taimenpuro. Alueelta ei löytynyt viitasammakoita vuonna 2018 tehdyssä selvityksessä (Longinojanpuisto, Viitasammakkoselvitys 2018, Luontotieto Keiron Oy).

Longinojan puiston maaperässä on päällimmäisenä kerroksena 4-6 m savea. Näytteiden analysointi, mm. sulfidisaven osalta, on vielä kesken. On mahdollista, että Ala-Malminojan uoman uuden linjauksen sekä taimenien talvehtimiskuopan kohdalla joudutaan tekemään massastabilointia ennen uoman kaivamista. Kaivut tulee mahdollisuuksien mukaan toteuttaa kesän alivirtaama-aikaan. Siltojen perustusten rakentamisen aikaiset kaivannot tuetaan teräsponttiseinin. Ponttiseinien poistaminen työn jälkeen aiheuttaa todennäköisesti uoman savikerroksissa häiriintymistä ja saattaa johtaa sulfidipitoisuuksien kohoamiseen.

Kohteen kaivumassoja pyritään sijoittelemaan mahdollisuuksien mukaan puiston alueelle. Suojaamattomien kasojen yli valuvat sadevedet saattavat huuhtoa mukanaan sulfidia, joka ohjautuu Longinojaan. Uomien käyttöönoton jälkeen tulee veden pH-arvoa ja sulfidipitoisuutta tarkkailla ja varautua toimenpiteisiin, mikäli pH laskee haitallisen alhaiseksi tai sulfidipitoisuuksien havaitaan nousevan.

Suunnitelma kaavoituksen ja luonnonsuojelulain kannalta

Työkohteet sijaitsevat alueella voimassa olevassa asemakaavassa 10850 puistoalueella (VP). Uomat ovat merkinnällä w eli likimääräinen vesialueeksi varattu alueen osa. Longinojan molempia reunoja ympäröi merkintä s eli alueen osa, joka on vesialueeseen liittyvä, kosteikkokasvillisuuden suojavyöhyke.

Työalueet eivät sijaitse luonnonsuojelu- tai Natura 2000 -verkostoon kuuluvalla alueella.

Vesilain mukaisen luvan tarve

Longinojan yläpuolisen valuma-alueen suuruus siltakohteissa on alle 10 km². Kalankulku uomassa on kuitenkin vesilain 1 luvun 3 §:n tarkoittamalla tavalla merkittävässä määrin mahdollista, minkä vuoksi uoma on siltakohteissa vesilain tarkoittama puro eli vesistö.

Ala-Malminoja on edellä mainitun lainkohdan perusteella noro. Karttatar-kastelun, ilmakuviin ja uomassa tehtyjen perkausten perusteella kyse ei ole vesilain 2 luvun 11 §:n tarkoittamasta luonnontilaisesta norosta.

Työalueet eivät sijaitse luokitellulla pohjavesialueella.

Mikäli työalueella on happamia sulfaattimaita, tulee kaivumaat kalkkia kerroksittain puistoalueelle levitettäessä. Myös happamoitumiselle alttiiksi jääviin uoman levennyksen pintakerroksiin tulee sekoittaa kalkkia. Ympäristöministeriön Sedimenttien ruoppaus- ja läjitysohjeen (2015) mukaan kalkkia tarvitaan yleensä noin 10-30 kg/m³ kaivettua massaa.

Ala-Malminojan työalueella on suoritettu hanke nimeltä *Ehdotus valta-
viemäriksi osalle Malmin taajaväkisen yhdyskunnan aluetta*. Hanke on valmistunut v. 1930. Uoman kunnossapidosta vastaa vesilain 5 luvun 8 §:n mukaisesti alueelle perustettu yhtiö, jota ei ELY-keskuksen tietojen mukaan ole lakkautettu. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan Ala-Malminojaan suunniteltu hanke ei heikennä alkuperäisiä kuivatustavoitteita, joiden vuoksi yhtiö on aikoinaan perustettu. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan suunnitellut toimenpiteet vähentävät uoman kunnossapitotarvetta, eivätkä näin ollen vaikeuta yhtiön kunnossapitovelvoitetta. Ala-Malminoja kulkee putkessa nyt kyseessä olevaa hankealuetta lukuun ottamatta. Mikäli kaupunki ei erikseen sovi yhtiön kanssa kunnossapidosta, tulee kaupungin jatkossa huolehtia uoman kunnossapidosta kiinteistölään.

Kopiot hankkeen asiakirjoista voi tarvittaessa tilata maksua vastaan Uudenmaan ELY-keskuksesta osoitteesta kirjaamo.uusimaa@ely-keskus.fi. Hankkeen toimitusnumero on 1235 ja arkistonumero 883. Asiakirjoja voi tulla katsomaan myös paikan päälle.

Koska kyseessä ei ole vesilain 3 luvun 3 §:n mukainen aina luvanvarainen vesitaloushanke eikä Ala-Malminoja ole vesilain 2 luvun 11 §:n tarkoittama luonnontilainen noro, arvioidaan luvantarve mahdollisten haittavaikutusten perusteella vesilain 3 luvun 2 §:n mukaisesti. Uudenmaan ELY-keskuksen näkemyksen mukaan suunnitellusta työstä ei ennalta arvioiden aiheudu vesilain 3 luvun 2 §:ssä tarkoitettuja haitallisia seurauksia, ja työ voidaan toteuttaa ilman vesilain mukaista lupaa. Työssä tulee huomioida seuraavat reunaehdot:

- 1) Samentumista aiheuttavat rakennustyöt on ajoitettava vähän veden aikaan ja toteutettava siten, että vältetään samentumista ja kiintoaineksen kulkeutumista uomaan. **Alueen kalastollisten arvojen vuoksi vettä samentavat työt on toteutettava taimenen kutuajan 15.9. - 30.11. ulkopuolella.**
- 2) Happamien sulfaattimaiden esiintyminen tulee selvittää ja niiden aiheuttamiin riskeihin tulee varautua lausuntopyyntöissä esitetyllä tavalla. Lisäksi massojen ja luiskaleikkausten kalkitus tulee tehdä edellä mainitulla tavalla.

- 3) Kaupungin tulee jatkossa huolehtia Ala-Malminojan hankealueen kunnossapidosta tai sopia kunnossapitovastuista erikseen yhtiön kanssa.
- 4) Alueella mahdollisesti olevien johtojen, kaapeleiden tms. rakenteiden sijainti on selvitettävä ennen töihin ryhtymistä ja työt on tehtävä näitä vaurioittamatta. Töiden teettävä on vastuussa mahdollisesti aiheutuvista vahingoista, haitoista ja muista edunmenetyksistä.
- 5) Työt on tehtävä mahdollisimman yhtäjaksoisesti loppuun saakka ja siten, että vesistöille aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa. Töiden päätyttyä rakennuspaikat on saatettava asianmukaiseen ja maisemallisesti hyväksyttävään kuntoon.
- 6) Töiden valmistumisesta on ilmoitettava Uudenmaan ELY-keskukselle sähköpostilla kirjaamo.uusimaa@ely-keskus.fi ja Helsingin kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Yksikön päällikkö

Ylitarkastaja

Asiaa Uudenmaan ELY-keskuksessa hoitaa
021 442.

LIITE Toimituksen 1235 kuivatusalueen raja

TIEDOKSI Helsingin kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen (sähköpostilla)

UUDELY /

Liite: Toimituksen 1235 kuivatusalueen raja

